

Szőts Zoltán Oszkár:

Az Országos Széchényi Könyvtár volt első világháborús gyűjteménye

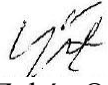
Szinopszis

Nem sokkal az első világháború kitörése után az Országos Széchényi Könyvtár vezetősége úgy döntött, létrehozna egy önálló gyűjteményt a háborús dokumentumok számára. Gyarapítását a háborús évek alatt elsődleges fontosságúnak tekintették, a könyvtár költségvetését teljesen ennek rendelték alá. Még 1916-ban önálló osztályt szerveztek kezelésére, amit a háború elvesztése után, 1920-ban megszüntettek. Anyagát ezután a Nyomtatványi Osztályra bízta, majd 1922-ben a gyűjtemény önálló naplót lezárták, gyarapítását befejezték. A gyűjtemény az egész országot jellemző lelkesedés hívta létre a hadüzenetek elküldése után. Évekig tartó, tervszerű gyarapítása alapjaiban határozta meg a Könyvtár 1914 és 1922 közötti életét, sorsának alakulása egyben a korabeli történelem lenyomata is. A háborús gyűjtemény a Nyomtatványi Osztály szervezeti változásai során szétagolódott, de dokumentumai máig megtalálhatók az Országos Széchényi Könyvtárban. Az egykori gyűjtemény jelentősége különösen felértékelődik az első világháború kitörésének századik évfordulójához közeledve, így megérett az idő történetének feldolgozására, szerepének újraértékelésére, a dokumentumok feltárására – már amennyiben ez még lehetséges. A kézirat ezeknek az igényeknek igyekszik megfelelni. Első részében a Széchényi Könyvtár első világháborúbeli történetéről készült összefoglalást olvashatjuk. A második nagyobb tartalmi egységben magának a világháborús gyűjteménynek a történetét követhetik végig az érdeklődők. A harmadikban egy különleges forráscsoporttal, az első világháborús katonai tábori lapokkal ismerkedhetnek meg. Végül a könyv utolsó részében egy bibliográfiát tekinthetnek át, mely egyrészt az Osztrák-Magyar Monarchia területén megjelent katonai tábori lapok jegyzékét, másrészt az egykori világháborús gyűjtemény törzsgyűjteménybe került magyar nyelvű, 1914 és 1918 között megjelent monografikusan leírható anyagait tartalmazza. A közel 1500 tételes bibliográfia alapját a gyűjtemény egykori kezelőjének, Pánity Vukoszavának 1921-es munkája képezi. Pánity bibliográfiája nehezen használható mai szemmel, ugyanis a szerző tételeit az egykori katalógizálási elvek szerint a címléírás első nominatívusa alá rendezte, így a tételeket át kellett alakítani a mai elvek szerinti szerzői betűrendes bibliográfiává, és ellenőrizni az Országos Széchényi Könyvtár valamennyi releváns katalógusában és repertóriumában az azóta kiiktatott példányok kiszűrése, és a bibliográfiai leírások ellenőrzése céljából. Az elkészült bibliográfia, kiegészülve a három összefüggő bevezető tanulmánnyal olyan segédkönyv lehet, melyet haszonnal forgathatnak az első világháborúval foglalkozó kutatók, a korabeli könyvtári munka iránt érdeklődők, és a korszak művelődéstörténetére fogékony olvasók is.

Tartalomjegyzék

ELŐSZÓ.....	HIBA! A KÖNYVJELZŐ NEM LÉTEZIK.
AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR A HÁBORÚS ÉVEKBEN	HIBA! A KÖNYVJELZŐ NEM LÉTEZIK.
Történeti áttekintés.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Az Országos Széchényi Könyvtár szervezete és vezetése	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A Magyar Könyvszemle.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Elhelyezési problémák	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Személyzet.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Gyűjteményi változások.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Feldolgozómunka.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Háborús mindennapok, rendkívüli intézkedések	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A háborús évek alatti működés statisztikai adatai	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚS GYŰJTEMÉNY TÖRTÉNETE.....	HIBA! A KÖNYVJELZŐ NEM LÉTEZIK.
A gyűjtemény létrehozása	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A gyűjtemény gyarapítása	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A gyűjtemény kezelése.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Fejérvataky László és Holub József németországi tanulmányútja.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A tanulmányút tapasztalatainak gyakorlati alkalmazása.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Anyagi nehézségek a háborús gyűjtemény körül	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A háborús gyűjtemény utóélete	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A gyűjtemény történetének értékelése	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
KATONAI TÁBORI ÚJSÁGOK AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR ÁLLOMÁNYÁBAN	HIBA! A KÖNYVJELZŐ NEM LÉTEZIK.
A TÁBORI ÚJSÁGOK BESZERZÉSE	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Przemysli Táborig Újság.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A cs. és kir. 4. hadsereg táborig újságja	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Isonzómenti tárogató.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A Hindenburg bakák hetilapja a lövészárokból	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Ludwig baka	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A cs. és kir. 39. gyalogezred táborig újságja	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Képes Hadiújság.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A négyes honvédek háborús lapja.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Il Merlo	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Hatvanhetes táborig újság	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A „30”-asok.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Front.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Kilenczes honvédek	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Manilowa.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A 16-os honvéd.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A 145. dandár táborig újságja.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Harminchetes Újság	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Vilmos bakák lapja	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
10-es honvéd.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
310. honvéd gyalogezred táborig újságja.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Népfelkelő	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Fokos.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
BIBLIOGRÁFIA	HIBA! A KÖNYVJELZŐ NEM LÉTEZIK.
RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
IDŐSZAKI KIADVÁNYOK	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
MONOGRAFIKUS KIADVÁNYOK	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
MUTATÓK	HIBA! A KÖNYVJELZŐ NEM LÉTEZIK.
IRODALOM.....	HIBA! A KÖNYVJELZŐ NEM LÉTEZIK.

Dunakeszi, 2013. október 10.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Zoltán Oszkár Szöts', written in a cursive style.

Szöts Zoltán Oszkár